

Enfosquiment

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Josep-Ramon Bach (Sabadell, 1946) és autor del llibre *Trànsfuga de lllum*. El títol del llibre és *Trànsfuga de la llum*.

Els Calders, discriminats

El *Diccionari de la traducció catalana* (Eumo) indica que Montserrat Canyameres i Casals (Terrassa, 1934) és filla de Ferran Canyameres i Casamada (Terrassa, 1898 - Barcelona, 1964), traductor entrat tot seguit. Però deixa d'indicar que Vicenç Caldés i Arús (Sant Cugat del Vallès, 1886 - Barcelona, 1969) i Pere Calders i Rossinyol (Barcelona, 1912-1994) són pare i fill. I també que Tessa Calders i Artís (Mèxic, D. F., 1950) és filla de Pere Calders.

El misteri del diari inacabat

El narrador de l'edició Random House Mondadori-Carme Arenas d'*El cementiri de Praga* diu que la pàgina del diari de Dalla Piccola s'acaba de manera sobtada perquè "potser deu haver sentit algun soroll, alguna porta que s'obria a baix, o es deu haver esvanit". Una, molts lectors pensaran erròniament, en el darrer cas, que s'ha desmaiat, perquè és un dels sentits d'*esvanir-se*, per a molts el primer. Umberto Eco parla de "desaparèixer", i no tothom hi pensarà, quan llegeixi que s'ha "esvanit". I segona. Amb un soroll, sigui de la porta o no, ja ha d'acabar el diari de manera sobtada, segons l'edició catalana? No. Eco hi diu que "potser deu haver sentit algun soroll, alguna porta que s'obria a baix i ["e"] ha desaparegut".

No ens deixen estar a la glòria

El DIEC2 desconeix el sentit figurat de *glòria*, recollit per l'Alcover-Moll ("Lloc deliciós; cosa que causa gran plaer"), Enciclopèdia ("Lloc o cosa que causa un gran plaer. *Estar a, en, la glòria*: trobar-se, algú, molt bé en cert lloc, en certa situació, etc.") i el GD62 ("Lloc o cosa origen de plaer").

L'epistolari Serrahima-Pedrolo, ara editat, és un apassionant debat sobre literatura i fe religiosa

Serrahima admira Pedrolo i el considera, amb Pla, entre els pocs autors "de debò" que hi ha en aquest país, però li retreu una certa monotonia en l'estil, mentre que el narrador es justifica dient que això li sembla gairebé inevitable en tot novel·lista. Serrahima defensa la fe religiosa mentre que Pedrolo li fa veure que aquesta fe li permet d'instal·lar-se confortablement –amb relatiu confort, si més no– en l'existència, és a dir, que en l'elecció de la nostra fe és visible la tendència a la comoditat.

L'epistolari entre el crític Maurici Serrahima (Barcelona, 1902-1979) i el narrador Manuel de Pedrolo (l'Aranyó, Segarra, 1918 - Barcelona, 1990), ara publicat per Pagès Editors a cura de Josep Poca, és una apassionant discussió sobre literatura i fe religiosa, mantinguda a través d'un seguit de cartes d'una excepcional extensió, per part dels dos corresponents. El volum, que s'ha editat amb el títol *Crítica literària i debat religiós. Epistolari*, aplega 74 cartes de Serrahima i 37 de Pedrolo que abasten des de l'any 1953 fins al 1978, si bé el gruix del contingut es concentra entre el 1954 i el 1968. Se sabien les de Pedrolo (*Epistolari de Manuel de Pedrolo (1930-1990)*, a cura de Xavier Garcia), però no les de Serrahima, facilitades per Adelaís Pedrolo, filla de l'autor del *Mecanoscrit del segon origen*.

La part literària de la correspondència és presentada per Carles Lluch i la religiosa, per Josep Gil i Ribas. Carles Lluch conclou que l'interès de l'epistolari està, en primer lloc, en el fet de tractar-se d'un diàleg entre dues generacions literàries en un moment que els escriptors i crítics no tenien gaires oportunitats d'establir-lo a través dels mitjans de comunicació. En segon lloc, perquè és un debat entre un crític que també havia exercit de novel·lista i un narrador. I finalment perquè són imprescindibles per a entendre el pensament literari de dues grans figures de la literatura catalana de la postguerra.

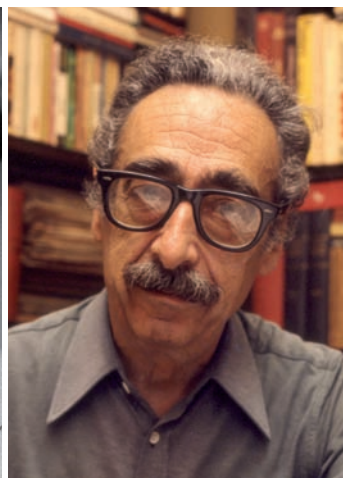
La llargària i la profunditat de la correspondència dels primers anys s'ha de relacionar, diu Carles Lluch, amb la grafomania de tots dos escriptors, i també en l'estímul que respectivament van significar l'un per a l'altre, a banda la manca de plataformes per a la reflexió literària. Pedrolo escriu a Serrahima que "em fa l'efecte que exerceixo una acció catalitzadora sobre vós, com vós l'exerceix positivament en mi".

Josep Gil i Ribas constata, pel seu cantó, que Pedrolo es declara enemic de tot allò que Serrahima, catòlic, apostòlic i romà, creu i practica, sense pretendre posseir la veritat. El novel·lista situa la fe en el terreny de l'existencialisme, i aquí veu que Serrahima i ell tenen una problemàtica comuna, per bé que se separen en les conclusions.

Al prologuista encarregat de comentar el debat religiós, la lectura de les cartes li ha produït l'efecte d'un *déjà vu*, el diàleg sostingut, també per carta, entre Jean Cocteau i Jacques Maritain, diàleg que comenta amb detall, bo i acarant-lo amb el que van establir els dos escriptors catalans.

EDICIONS 62

DOMÈNEC UMBERT

Maurici Serrahima i Manuel de Pedrolo van escriure's entre els anys 1953 i 1978.